
» Z B I R A L E C «

ZZVIS – LETO **I** – ŠTEVILKA **2**

SEPTEMBER 2002

Delo » ZZVIS «

Ljubljana

Od ustanovitve, ki je bila januarja 2002 pa do danes smo izdali dve številki internega glasila »Zbiralec«, včlanili kar nekaj novih zbirateljev, v maju 02 smo se prvič predstavili na dnevu odprtih vrat vojašnice Vrhnika in lahko smo veseli kako veliko zanimanje je bilo za naše združenje. Izdelali smo osnutek našitka ZZVIS, kateri bo narejen najkasneje do konca letošnjega leta. V juliju smo izdelali člansko izkaznico in nalepke o plačani članarini.

Obe številki našega glasila so prejeli vsi naši dosednji člani in pa tudi druge organizacije, kot so zveza borcev, veterani, razni muzeji, MORS, CVZD, policija, in še mnogi drugi.

Kar nekaj organizacij se je odzvalo na naše glasilo in nam seveda čestitalo k ustanovitvi in našemu delu ob enem pa so tudi zelo veseli, da se tudi na tem področju zbirateljstva nekaj dela ter nam želijo še veliko poslovnih uspehov v prihodnje.

Martin LESKOVAR

Vojni radio

Povzeto iz Slovenskih novic 30.08.2002

Odmevna akcija Plusa in Siemens a iščemo najstarejši Siemensov radio aparat v Sloveniji je bila deležna precejšnjega odziva bralcev. Med drugimi se je na akcijo javil tudi moj bivši poveljnik **g. Franc CESAR** iz Ljubljane, ki je zelo veliko pripomogel k postavitvi in otvoritvi muzeja »*Military Museum Martin*« kateri je zaživel najprej v vojašnici Šentvid v Ljubljani sedaj pa je preseljen v vojašnico Kranj.

g. Franc CESAR je sedaj v zasluženem pokoju, in je lastnik aparata znamke **SIEMENS 12 GW**. za Slovenske novice je izjavil :

»Oče je radio kupil v Zagrebu leta 1931 in zanj odštel kar nekaj takratnih plač, čeprav je bil že rabljen tako, da njegova starost presega 71 let. Med vojno je bil to eden redkih v Mozirju, kjer smo takrat živeli, saj je bilo poslušanje prepovedano. V njem so bile zamenjane elektronike, danes pa ne oddaja več zvoka ima pa zanimivo anteno, ki ob lepem vremenu deluje kot zračna, ob slabem pa kot zemeljska antena.«

pripravil Martin LESKOVAR

V DRUGI ŠTEVILKI	
*	Prva uradna predstavitev ZZVIS
*	Nemško bodalo SA M 1933
*	Našitki slovenske vojske
*	Muzej Kranj
*	Naslovi in tel. št. Zbirateljev
*	Vici

Vse člane **ZZVIS** še enkrat prosimo, da pošljejo po emailu prispevke o svojih zbirkah, spomine na vojno za Slovenijo ali nekaj podobnega za glasilo št. 03, kajti do sedaj se je za objavo odločilo zelo malo zbirateljev. Več kot boste sodelovali bolj bo glasilo bogato po vsebini.

Email: zzvis@email.si ali dolfe@volja.net

Prva uradna predstavitev - - - ZZVIS Združenja Zbirateljev Vojaških Insignij Slovenije

Vrhnikja, 11.05.2002

Ker smo prejeli uradno povabilo iz strani Slovenske Vojske in sicer od 1. Raketnega bataljona zračne obrambe g. poveljnika ppolk ŽURMAN Milan-a, da se udeležimo dneva odprtih vrat vojašnice Ivan Cankar na Vrhniki, smo se z veseljem odzvali in udeležili dneva odprtih vrat vojašnice.

Na sami prireditvi je bilo možno videti v živo predstavitev sistema Roland II, možno se je bilo voziti z tanki in drugimi terenskimi vozili SV. Predstavili so se tudi oldtimerji z starimi vozili, nekateri so bili primerno času vozila tudi oblečeni. Največjo pozornost sta požela nemška vojak. Na prireditvi je igral tudi orkester SV, ob enem pa je tudi potekalo prvenstvo v malem nogometu in košarki. Za jedačo in pijačo je bilo poskrbljeno.

Mi kot združenje smo imeli dve stojnici na eni je bilo moč kupiti razne artiklke povezane z vojsko na drugi pa smo predstavili delo našega združenja. Bilo je zelo veliko zanimanje za naše delo. Med drugimi se je nekaj obiskovalcev zanimalo za morebitno včlanitev v ZZVIS.

Na samem predstavitvenem mestu ZZVIS pa se je zbralo tudi večje število naših članov, ki so bili vnaprej obveščeni o dogodku na Vrhniki in so se z veseljem odzvali vabilu. Nekateri so se med seboj nanovo spoznavali drugi so tudi menjali insignije ter se dogovarjali za morebitna naslednja srečanja.

Foto : Žele ACALINOVIC

združenje ZZVIS

ZDRUŽENJE ZBIRATELJEV VOJAŠKIH INSIGNIJ SLOVENIJA
NEMŠKO BODALO -- SA M.1933

Je standardno bodalo model 1933 nemških jurišnih oddelkov; v literaturi ga navajajo tudi kot bodalo SA, t.i. "*STURM ABTEILUNG*".

Nemške jurišne oddelke – SA so prvotno ustanovili kot pol vojaško organizacijo nemške nacional socialistične stranke (NSDAP) in to v pivnici Hofbrauhaus v Münchnu leta 1921. Prvotna naloga pripadnikov jurišnih oddelkov, ki so jih imenovali tudi "rjavosrajčniki", je bila, ščititi vodje NSDAP na raznih mitingih in prireditvah. S časoma je SA postala množična organizacija, tako da je leta 1934 štela že okoli 4 milijone članov. Med drugo svetovno vojno so večinoma članov SA vključili v aktivno vojaško službo.

Oddelkom SA je načeloval *ERNEST RÖHM*, ki so ga zaradi nesporazuma s Hitlerjem likvidirali v znani akciji "*NOČ DOLGIH NOŽEV*" leta 1934.

Leta 1933 so za vse pripadnike uvedli bodalo (glej sliko). To je bilo v tudi prvo bodalo izmed mnogimi službenimi bodali tretjega rajha.

Oblika bodala je posneta po švicarskem bodalu iz 16. stoletja. Ročaj je iz rjavega lesa (češnjevina), na zgornjem delu ročaja je okrogla kovinska emajlirana ploščica s črkama SA v runski pisavi. Približno na sredini ročaja je orel s kljukastim križem.

Na rezilu je standardni napis "*ALLES FÜR DEUTSCHLAND*" (vse za Nemčijo). Izvirni pas za nožnico bodala SA je bil iz rjavega usnja, ki pa ga pri obravnavanem bodalu žal ni.

Milan KRIŽMAN

Foto : Milan KRIŽMAN

P O M O Č !!!

Prosim vse zbiratelje, da pošljajo čim več tem, ki so zanimive za delo zbirateljev, slik o raznih zbirkah in sejnih za objavo v naslednjem » ZBIRALCU « št. 3. **PROSIM DA SODELUJETE PRI UREJANJU GLASILA.**

Ob enem prosim vse zbiratelje, da širijo vest o združenju ZZVIS med ostale zbiratelje insignij, kajti cilj nas zbirateljev je, da se čim bolj povezujemo. Z vsakim novim članom je tu tudi več možnosti menjav eksponatov. Prosil bi če je le možno, da pošljete prispevke, slike in ostalo na disketi ali na moj Email naslov dolfe@volja.net zaradi lažje obdelave in poznejše objave v našem glasilu.

Vsi, ki še morebitno niste plačali članarine za leto 2002 Vas naprošamo, da to čim prej storite saj za naše nemoteno delo potrebujemo finančna sredstva. H V A L A !!

KOLENDAR DOGODKOV

BOLŠJI TRG

KRAJ : LJUBLJANA

ČAS : VSAKO NEDELJO MED 08³⁰ IN 13³⁰ URO

Prodaja, kupovanje, menjava, srečanje,.....

MEDNARODNO SREČANJE ZBIRALCEV MILITARIJE

KRAJ : ŠEMPETER PRI NOVI GORICI, (V HIT ŠPORT CENTRU)

ČAS : V NEDELJO, **13. 10. 2002 OD 09⁰⁰ DO 14⁰⁰ URE**

ORGANIZIRA : DRUŠTVO SOŠKA FRONTA

RAZSTAVLJAVCI NAJ PREDHODNO REZERVIRAJO MIZO. INFO IN

REZERVACIJE :

- DAVID ERIK PIPAN 041/541-868,
- JAKA MARUŠIČ 041/922-844.

MOŽEN NAKUP IN MOREBITNA MENJAVA INSIGNIJEV, UNIFORM,.....ITD

Članstvo v ZZVI Slovenija

Za članstvo v ZZVIS je potrebno predvsem biti zbiratelj vojaških ali policijskih insignij, uniform, odlikovanj, značk ali ostale opreme, ki sodi v ta kontekst. Član je lahko tudi vsak tisti, ki tako zbiranje samo podpira.

Za samo članstvo je potrebno izpolniti pristopno izjavo in priložiti eno sliko za izdelavo članske izkaznice. Za pristopno izjavo se obrnite na predsednika združenja g. Martin LESKOVAR-ja na GSM : 031 / 500 – 405 in Vam jo bo z veseljem poslal ter omogočil, da se včlanite v ZZVIS.

Potrebni podatki za članstvo:

- ❑ Ime in Priimek
- ❑ Naslov
- ❑ Telefon ali GSM
- ❑ Slika 1 x (za izkaznico)
- ❑ Zbirateljski intuizijazem

HA – HA – HA – HI – HI – HI – HO – HO – HO

Zrcalna slika življenja

(za vse tiste, ki se trudite uspeti v življenju. Kaj sploh je uspeh ?)

1. **Uspeh pri 4 letih je, da plenice ostanejo suhe.**
2. Uspeh pri 12 letih je, da imaš prijatelje - vrstnike.
3. **Uspeh pri 18 letih je, da imaš vojniški izpit.**
4. **Uspeh pri 20 letih je, da seksaš.**
5. Uspeh pri 35 letih je, da imaš denar.
– zrcalno – zrcalno – zrcalno – zrcalno – zrcalno – zrcalno – zrcalno –
6. Uspeh pri 50 letih je, da imaš še vedno denar
7. **Uspeh pri 65 letih je, da še vedno seksaš.**
8. **Uspeh pri 70 letih je, da imaš še vojniški izpit.**
9. Uspeh pri 80 letih je, da imaš prijatelje - vrstnike.
10. **Uspeh pri 90 letih je, da plenice ostanejo suhe.**

Porzeto iz revije moj Srček

HA – HA – HA – HI – HI – HI – HO – HO – HO

ZBIRATELJI !!!

OD ZAČETKA 07. JANUARJA 2001 VELJA V REPUBLIKI SLOVENIJI NOV **ZAKON O OROŽJU** (UR.LIST RS, ŠT. 61 / 00), ZATO VAS OBVEŠČAMO, DA LAHKO OROŽJE NABAVLJATE SAMO NA PODLAGI NABAVNEGA DOVOLJENJA (DOVOLJENJE ZA ZBIRANJE), KI GA IZDA UPRAVNA ENOTA, V KATERI BIVATE IN STE PRIJAVLJENI. OPOZARJAMO VAS, DA NE KUPUJETE ALI PRODAJATE OROŽJA BREZ USTREZNIH LISTIN.

KOT OROŽJE SE NE ŠTEJE :

- SABLJE,
- DEKORATIVNO OROŽJE,
- OROŽJE, KI JE TRAJNO ONESPOSABLJENO IN IMA ZA TO USTREZNO DOKAZILO (POTRDILO KOMISIJE).

ZA TAKŠNO OROŽJE SE NABAVNO DOVOLJENJE NE POTREBUJE IN JE V PROSTI PRODAJI.

PUŠKA IN STROJNICA

"Kakšna je razlika med puško in strojnico?"

"Ko se oglasita je takšna kot med možem in ženo."

IZPIT

Podčastnik na izpitu za časnika. Vprašajo ga: "Nahajate se s svojimi vojaki obkoljeni s strani sovražne vojske in nimate niti kapljice vode. Vojaki umirajo od žeje. Kaj boste storili?"

"Odpri bi pločevinko piva!"

Muzej Kranj

Kranj, Martin Leskovar

V mesecu februarju 2002 sva z Jožetom in pomočjo najinih sodelavcev -- Aleš V., Klemen B., Jernej P., Robert B., postavila zbirko vojaških oznak, pokrival, uniform, značk in ostale pripadajoče vojaške opreme.

Za pridobitev ustreznih prostorov se imava najbolj zahvaliti g. poveljniku 1.OPP VLZO brigadirju Jožetu K., ki nama je zelo veliko prisluhnil ob najinih težavah glede pridobitve prostorov za razstavo.

Na sami otvoritvi je bilo prisotnih kar nekaj novinarjev (Delo, Slovenska Vojska, TV Gorenjska, Kranjčanka, radio Kranj, Gorenjski glas,... ❖

Za pomoč pri otvoritvi in postavitvi se vsem prav lepo zahvaljujemo. H V A L A !!!

Nadaljevanje na 10. strani

LOČENEC

"Ojoj, Boris, kakšno pa imate puško! Popolnoma blatna je! Ali ne veste, da morate s puško ravnati kot s svojo ženo?" se je jezil vodnik na vojaka. "Žal mi je g. vodnik, toda jaz sem že ločen!"

NAŠITKI SLOVENSKE VOJSKE

211. logistična baza

107. LLČ Brnik

6. LRTBZO

RKBO – Kranj

vojaški kurat -- župnik

670. logistična baza

Kranj

CVŠ -- Ljubljana

Vojni muzej Vipava

Soška fronta 1915-1917

Zbirka vojaških ostalin iz obdobja krvave morije prve svetovne vojne nastaja že štiriindvajset let in je sedaj na ogled v vojašnici Slovenske vojske Janka Premrla - Vojka v Vipavi, kjer sem tudi sam zaposlen.

Vrnimo se v davno leto 1978, natančneje v lep kraj ob modri reki Soči v Kanal ob Soči. Tu sem kot osemletni otrok prebival in kot večina kanalskih fantičov stikal po bregovih reke Soče. Tu sem se srečeval, ko se je struga reke Soče zopet umirila in se predala mirnemu in skrivnostnemu toku, z ostanki razne vojaške opreme. Posebno pozornost pa mi je spodbudil zeleno emajliran kovinski lonček s skrivnostnim belim žigom "AUSTRIA WERKE 1916". Skrivnostna letnica in ime države mi nista dala miru, zato sem začel očima Mozetič Ivana obsipati z vprašanji kot vsak otrok: "Zakaj? Kako? Kje?" Starši so mi na čim lažji in razumljiv način obrazložili, kaj se je v tistih letih dogajalo tu ob Soči in na okoliških hribih. Vsled tega sem začel redno prinašati iz bregov reke razne dele opreme: čelade, bajonete, razne porcije, čutarice in drug vojaški material. Z očimom, ki je bil zaposlen kot gozdarski tehnik, sem začel ob prostih dnevih med počitnicami hoditi po bregovih Sabotina, gričih Goriških Brd, vznožjih Kanalskega Kolovrata in Doblarski dolini. Občasno pa smo obiskali tudi pobočja Krna in Batognice. Za deveti rojstni dan pa sem od staršev prejel mojo prvo knjigo o Soški fronti.

To je bila knjiga Krvavo posočje, ki jo je napisal Vladimir Gradnik. Kmalu za njo pa sem dobil v roke še čudovit roman Doberdob izpod peresa Lovra Kuharja - Prežihov Voranc. Leta 1980 pa smo se cela družina preselili iz Kanala ob Soči v Rožno dolino pri Novi Gorici. Tu se je zbirka dopolnjevala z najdbami iz hriba oz. gozda Panovec, kasneje pa predvsem iz krvavega hriba Škabrijela, ki leži severno od Nove Gorice in iz kavern iz pobočij Svete Gore, Vodice, Kuka, Z dvajsetimi leti sem si spoznal tudi nekaj kolegov, ki so danes skoraj vsi člani društva Soška fronta, s katerimi sem si kaj zamenjal, predvsem pa predajali in si pripovedovali veliko podatkov o sami fronti in njenem zaledju. V zgodnjih devetdesetih letih sem skupaj s kolegi križaril in raziskoval predvsem Trnovski gozd in Banjško planoto, z ženo Damjano pa sem spoznaval Goriško - Komenski Kras. Doma sem imel že precej velik fotografski, knjižni in dokumentarni arhiv, za kar je imelo posledico, da se je zbirka neustavljivo širila. V tem času sem se že zaposlil v takratni Teritorialni obrambi, kot udeleženec spopadov leta 1991 v Rožni dolini, Vrtojbi, Novi vasi ipd. v samostojni bojni skupini 6. PŠTO pod poveljstvom takrat majorja Lisjak Srečka. V poveljstvu na Ajševici je sodelavec major Žezlin Igor prišel na idejo, da bi v vojašnici v Vipavi postavil začasno razstavo mojih eksponatov iz prve svetovne vojne. Pisalo se je leto 1992 in druga življenjska želja, poleg zaposlitve v vojski, da bi imel svojo razstavo, se je uresničila in kot prvi gost na katerega sem bil zelo ponosen in sem še danes je bil naš prvi general Janez Slapar. Takratna zbirka je bila postavljena samo zasilno na tak način, da so bili eksponati razstavljeni samo po šolskih mizah. Ker je za ogled razstave naraščalo zanimanje ne samo v vojski ampak tudi med šolami in civilnim prebivalstvom, sem leta 1993 z idejno pomočjo 6. PŠTO in poveljstva 1/62 pbr razstavo preselil v drugi večji prostor, kateri pa je po končnih delih že izgledal pravi mali vojni muzej.

Otvoritev je bila 17.12.1993. Na otvoritvi sta svečano spregovorila, poleg mene kot avtorja, tudi kustos Goriškega muzeja g. profesor Sedmak Drago in spoštovani prijatelj brigadir Janez J. Švanjcer, takratni župan občine Nova Gorica g. Marušič Tomaž pa mi je poklonil knjigo, zbiratelj iz Idrskega pri Kobaridu g. Jožko Šavli pa nalivno pero izdelano iz nabojev. Vsi povabljeni sodelavci in prijatelji so si lahko ogledali in se sprehodili skozi skalni usek t.i. kaverne izdelane iz lesa in stiroporja. V kaverni so na svojem mestu nemo pričali o neki moriji razni deli opreme in pripomočkov za vsakdanje preživetje, razne ročne bombe, steklenice, telefonski aparat, posode za hrano in zaboji za strelivo. Pri izhodu iz kaverne pa nas razni deli topovskih izstrelkov, streliva, oprane bodeče žice in kosti spomnijo na ostanke na bojišču po končanem krvavem boju za nikogaršnje ozemlje. Pred mano se odpre prostor opremljen s fotografijami in z vitrinami, katere hranijo eksponate najdene na bojišču in zaledju. Poleg raznih avstro-ogrskih, nemških in italijanskih bajonetov in bodal, so na ogled tudi razne sablje, ki so pripadale tako častnikom kot tudi podčastnikom različnih rodov, pehote, topničarjev in konjenice. Na drugi strani vitrin pa si obiskovalec lahko napaše oči na čeladah: Nemška M-1916, avstrijska M-1916, avstrijska BERNDORF, italijanska Adrian 1915/16, francoska Adrian 1915, poleg čelad pa opazimo veliko število različnih oblik in tipov čutaric in porcij tako avstrijske, nemške kot italijanske.

ZDRUŽENJE ZBIRATELJEV VOJAŠKIH INSIGNIJ SLOVENIJA

Posebno moje najljubše vitrine pa vsebujejo razna odlikovanja in značke armad, korpusov, brigad, polkov, razni motivi, ki se nanašajo na cesarja in vojskovodje ali pa z božičnimi motivi oziroma znaki, ki predstavljajo različne vojaške specialnosti: minometalci, topničarji, mitraljezci, saniteta, konjenica in še vrsta drugih. Še ena posebna vitrina pa vsebuje sanitetno opremo kot so na primer razne steklenice, ampule in druge posode iz keramike in stekla. Posebnost pa je steklenica (ampula) z morfijem, ampula z jodom in ampula z razkužilom Lisol, ki so se ohranile osem desetletij v zemlji in kljubovale času, človeku in naravi.

Poleg razstavljenih ročnih bomb in raznih derez za zimsko vojskovanje in hojo po snegu in ledu pa ne moremo spregledati dela človeških rok, rok, ki so v hudih urah topniškega obstreljevanja v negotovosti v podzemnem zaklonu - kaverni izdelovale razne spominke in okraske v upanju na preživetje in z najdražjimi, ki jih ima vsak doma, v mislih. Izdelovali so razne zapestnice, prstane in obeske ali pa v rokah držali nabožno znamenje v spomin na dom z molitvijo na ustih in čakali konec strahotnega in ubijajočega bobnenja topov. Niso pa vse te osebne predmete oz. spominke izdelovali na fronti ampak že v zaledju, predvsem v kakšnih delavnicah ali pa so jih zamenjali za kakšno cigareto ali konzervo z ruskim ujetnikom, kar se po izdelavi pozna na predmetu, saj so vzorci različni glede na običaje in vero. Vsi ti eksponati so dobili prostor v vitrinah v enem prostoru v vojašnici.

Tudi za to razstavo je bilo veliko zanimanja, doma pa sem neutrudljivo, skupaj z ženo, polnil zbirko in proste police v domači kleti. S časom sem začel razmišljati o spremembi na razstavi, hotel sem več, nekaj kar bi vsakega presunilo v duši, ko bi vstopil na razstavo in šel iz nje poln vtisov in spoznanj o nesmiselnosti vojn, katerih kreatorji so nerazsodni, pohlepni in oblastniški cesarji, kralji in razni oblastneži.

Na stotine stvari se mi je vrtelo po glavi in spomnil sem se na odlično ohranjeno kaverno na Batognici, na lesene pograde, na leseno klop in mizo, spomnil sem se na obvezovališče pod Krnčico na planini Zapikraj v kateri so še ohranjena nosila, spomin mi je begal po skalnih strelskih rovih in obzidjih barak krvavega kraškega bojišča in porodila se je ideja, ideja katero moram uresničiti, pokazati nekaj kar nima še nihče!

Bližal se je konec leta 1995, natančneje mesec november in v poveljstvu 1/62 pbr v Vipavi sem razkril idejo in zamisel, ki sem si jo zasnoval in bi jo rad uresničil. V načrtu je bila razširitev obstoječe razstave v dodatne tri prostore, tako da bi skupna razstava obsegala pet prostorov. Poleg razstavnega dlea in kaverne (skalnega rova) bi si lahko obiskovalci ogledali še poveljniški delovni in bivalni prostor, barako-delavnico, obvezovališče za težje ranjence s predprostorom in strelski rov s stražarskim mestom. Prikazal sem tudi, da finančno ne bi bilo težav, saj osnova vsega bi bili bloki stiroporja in rabljene deske, kar pa je ostalo snemalni ekipi, ki je snemala na Nanosu film Feliks in po koncu snemanja je ta ekipa želela te kose, že delno obdelane v oblike zidov, zavreči na deponijo. Pričel sem z delom, na pomoč pa sta mi priskočila še dobra prijatelja Devetak Tadej in Gregorič Mitja. Delali smo dan in noč, ves prosti čas poleg obveznega delovnega urnika v službi. Najprej je nastal delovni in bivalni prostor za poveljnika avstro-ogrskega bataljona, za tem v drugem delu kopija delavnice v kateri so se nahajali kovač, mizar, čevljar in usnjar s pripadajočim orodjem in ognjiščem. Na vrsto je prišlo obvezovališče z delovno mizo, spalnimi pogradi in seveda z ranjencem na mizi s težjo poškodbo trebušnega predela in obeh rok. V prostoru z obvezovališčem pa je postavljenih še deset vitrin s časopisjem in dokumentacijo, ki zajema gospodarstvo, sodnijo, šolstvo in modo pred vojno in med vojno do leta 1918. Notranja zaključna dela pa so se zaključila z izdelavo strelskega rova, ki povezuje izhod iz muzeja in vse prostore med seboj. Tu pa so prikazane tudi strelske linije in stražarsko mesto za katerim stoji avstro-ogrski poddesetnik branilec kraških kotanj in ravnin, pobočij Škabrijela, Sv. Gore, Prižnice, bregov reke Soče, Krnskega pogorja in Baškega Rombona, iz porcije v naročju je skromen obrok konjskega golaža in tu lahko obiskovalec v zvoku puškinega ognja in topovskih granat, jurišanja vojakov in topotanja konjskih vpreg ter v barvnih bliskih eksplozij podoživi strahote in nesmisel enajstih italijanskih in ene avstrijsko-nemške ofenzive na Soški fronti, kjer je v nesmislu krvavih žaloiger izkrvavel cvet evropskih, balkanskih in azijskih narodov različnih veroizpovedi.

Vsi ti prostori pa so dopolnjeni s fotografskim materialom in raznimi načrti. Poleg starih fotografij pa sem posvetil eno steno nasproti obvezovališča za predstavitev najpogostejših in najvidnejših dandanašnjih ostankov, ki sem jih ujel v fotografski objektiv v letih 1991-1996. Tu predvsem prevladujejo posamezna pokopališča padlih junakov in borcev obeh armad, ki so se borile zaradi pogoltnosti italijanskega kralja in italijanske grabežljivosti po slovenskem oziroma takrat avstro-ogrskem ozemlju. Med predmeti pa naj predstavim le nekaj posameznih, tako pri medaljah zasledimo red železne krone, železni križec III. stopnje, znake jurišnih enot (Sturmtruppen), železničarskih služb, planinskih enot,

ZDRUŽENJE ZBIRATELJEV VOJAŠKIH INSIGNIJ SLOVENIJA

italijansko medaljo za zasedbo Gorice 8.8.1916 (Presso di Gorizia), medalja francoskih branilcev Verduna. Pri orožju pa so zanimivi modeli kot so npr.: revolver GLISENTI-BODEO M-1889, pištola BERETTA M-1915, revolver RAST & GASSER, puška MANNLICHER M-1895 za konjeniške enote ipd. Poleg avstro-ogrskih emajliranih čutaric in lončkov z različnimi datumi od 1914-1917, zasledimo tudi čutarico z žigom 1918, ki je bila najdena pri obnovi dvorca Vogrsko. Na ogled je še okrog petdeset različnih fajf (pip) za tobak izdelanih iz lesa, gline, bakelita in keramike. Poleg telefonskih aparatov v kaverni zasledimo še korpusni radijski detektor M-1908 za prisluškovanje radijskih valov. V poveljniškem prostoru pa, poleg brivskega pribora, delovnega pribora, vidimo še megafon za poveljevanje na bojišču izkopan na Stolu poleg hriba Trstelj na Krasu.

Vsi ti opisani eksponati in še mnogo drugih izvirajo iz naravnega okolja fronte in so skrbno restavrirani, nekaj deset primerkov pa je zamenjanih, poklonjenih ali kupljenih, kar pa je seveda tudi napisano na listku poleg razstavljenega eksponata. Zbirka zajema okrog štiri tisoč eksponatov in fotografij. V takšnem stanju kot je danes na ogled pa je od aprila 1996. leta, ko se je pred vhomom uredilo še primer avstro-ogrskega obrambnega rova in italijanskega napadelnega polja, kar skupaj z žičnimi ovirami predstavlja bojišče na Krasu, celoten sklop prostorov pa kotanjo oziroma dolino v neposredni bližini avstro-ogrške obrambne črte v kateri so se nahajali najnujnejši opisani objekti za nemoteno delovanje vojaškega stroja. Zakaj sem si omislil ravno kraško bojišče? Zato ker o goriškem mostišču in okoliških hribih govori že razstava na Sveti Gori, ki jo je postavil Goriški muzej, o Tolminsko-Kobariško-Bovškem odseku pa nam lepo prikazuje Kobariški muzej. Naj podam le nekaj dejstev, ki so me pritegnila v raziskovanje Krasa in njegovega podzemlja kot člana jamarskega društva Temnica. Prvi plinski napad je bil izveden ravno na Krasu 29.6.1916 v okviru 7. korpusa K.U.K. armade pri Sv. Martinu in Sv. Mihaelu na Doberdovski planoti. Skupna dolžina Soške fronte od Grmade na jugu in do Rombona na severu je bila cca 90 km, 31 km dolg odsek od reke Vipave do Grmade na Krasu pa je terjal od skupnega dobrega milijona žrtev kar tretjino, saj je italijanska armada z vsemi močmi stalno pritiskala na prodor po Brestoviški dolini, kamuflirala pa prodor po Vipavski dolini, vendar ji nikjer ni uspelo. Predvsem pa me je kras pritegnil, ko sem ga začel spoznavati globlje v notranjost, v globoko zaledje fronte in spoznal, da je bila tu s strani avstrijske armade zgrajena močna infrastruktura za oskrbo bojišča, med drugim normalno tirna proga Dutovlje-Komen-Lipa-Kostanjevica in ozkotirna proga Dutovlje-Gorjansko-Brje-Brestovica. Iz zajetja Hubelj pri Ajdovščini pa so speljali v še tako odročne vasi na Krasu vodovod, ki pa je na žalost celotno deloval samo do konca vojne. Vsaka kotanja in dolina pa je bila kot mravljišče pozidana z barakami v katerih so si odpočili ali okrevali rane izčrpani branilci kraškega kamenja in rdeče zemlje. Premoč italijanskih napadalcev proti avstrijskim branilcem pa je bila vedno tri do štirikrat večja. To je le nekaj osnovnih razlogov, zakaj sem se odločil za takšno obliko in predstavitev razstave, ki je s pomočjo moje žene in prijateljev in sodelavcev prerasla in se oblikovala v čudovito predstavitev bojnih in življenskih pogojev na takratnem bojišču. Vojni muzej Vipava - Soška fronta 1915-1917 ima kar precej obiskov, tudi civilnih poleg vojaških tujih in domačih delegacij. Med obiskovalci pa so tudi večje najavljene skupine izletnikov iz cele Slovenije in osnovne ter poklicne šole iz raznih koncev države.

Oblikoval sem tudi znak muzeja, ki predstavlja Soško fronto. Planika je simbol visokogorskega bojišča od Rombona do Tolmina, napis Soška fronta 1915-1917 loči ta del bojišča od srednjega posočja, od Tolmina do reke Vipave, napis Vojni muzej Vipava pa loči srednji sektor od kraškega sektorja, ki je segal od reke Vipave do Grmade, bajonet pokončno postavljen predstavlja reko Sočo, ročaj bajoneta pa Kras in izliv Soče, avstrijski in italijanski vojak pa sta vsak na svojem bregu Soče. Znak sem oblikoval sam, v obliki značke pa ga je izdelalo podjetje Heledis (nekdanja Aurea) iz Celja.

Zbirka se stalno dopolnjuje, zato je tudi vsakič vredna ogleda s predhodno najavo, kamor je vsak vljudno dobrodošel.

MOČNIK MITJA

V februarju 2002 je odprl vrata muzej v vojašnici Kranj

Kranj

Privatna zbirka zasebnih zbiralcev Leskovar Martin-a in Kotar Jože-ta oba zaposlena v 9. BRZO. Zbirka je v prekrasnih prostorih velikosti cca. 120 m² zagledala luč sveta.

Sama zbirka je razstavljena v dveh sobah in sicer v prvi sobi so eksponati, ki so povezani z slovensko vojsko ali z Slovenijo.

V drugi sobi pa je levi del sobe namenjen EX Jugoslaviji in sedanjim državam bivših republik YU. V desnem delu

MMM
Military Museum Martin

Nadaljevanje iz 6. strani

druge sobe pa so eksponati tujih vojska širom po svetu. Zelo smo ponosni na uniformo vojske USA na kateri so tudi odlikovanja z dveh vojn in odlikovanje predsednika Billa Clintona. To priznanje je prejela enota v kateri je bil tudi lastnik podarjene uniforme David Douglas.

V sami zbirki so še uniforme Nizozemske, Češke, Nemčije, Italije, DDR, Madžarske, Avstrije, Hrvaške, Republike Srpske, ZRJ, Poljske, razna pokrivala ter ostala oprema, ki sodi zraven. ❖

Z

USA uniforma

Podaril : D. DOUGLAS

Hrvaška uniforma

Podaril : B. JEVŠNIK

Madžarska uniforma

Dobili na terenu na Madžarskem

Moto najine zbirke je da **NE kupujeva** in **NE prodajava** artiklov. Tako, da so vsi artikli pridobljeni izključno na račun zamenjave ali podaritve.

Imamo pa tudi nekaj kosov, ki so muzeju samo posojeni in so lastniki ostali prvotni. V takem primeru naredimo papir za izposojno tako, da ima pravi lastnik možnost dobiti material nazaj kadar on želi ima pa tudi možnost k artiklu dodati svoj tekst o razlagi svojega eksponata.

Za vse podarjene in tudi izposojene artikle se tokrat prav lepo zahvaljujema lastnikom in upava še na večji odziv.

NASLOVI ZBIRATELJEV
(objavljeni že v prejšnji številki ZBIRALCA)

	Ime in priimek	Tel / mobi	Email	Teme zbiranja
1.	ACALINOVIČ Željko	031 / 878 – 394		Našitki SLO, tuji, policija, Uniforme, pokrivala, značke, odlikovanja in pripadajoči material,...
2.	GUMPOT Leopold - Polde	041 / 893 - 640		Svetovna militarija, Soška fronta,.....
3.	JERONČIČ Miro	031 / 837 – 251		Našitki SLO, tuji, policija, položajne oznake, značke, razglednice, denar, Filetelija, numizmatika ,...
4.	KLEMENC Mitja	04/586–25- 32	mitja.klemenc@telesat.si	Našitki , kovanci, medalje, uniforme, pokrivala, čelade, značke, odlikovanja, bankovci, nadom. denar,
5.	KOTAR Jože	041 / 848 - 503	jusuf65@email.si	Našitki SLO, tuji, Uniforme, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, pokrivala,
6.	KOTUR Rajko	041 / 283 - 845		Našitki SLO, tuji, policija, polož. oznake, značke, odlikovanja, kovanci, denar, značke, tel. kartice, itd.
7.	KRIŽMAN Milan	01/895–14–89		MORiS , uniforme, našitki SLO, pokrivala, položajne oznake, odlikovanja
8.	KRULEJ Dejan	01/524–74– 34		Našitki SLO, tuji, policija, polož. oznake, SS – Nemčija II. sv. vojna, odlikovanja, itd
9.	LESKOVAR Martin	031 / 500 - 405	zzvis@email.si dolfe.slo@email.si dolfe@volja.net	Našitki SLO, tuji, policija, uniforme, pokrivala, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, in ostala oprema, ki sodi k vojski ali policiji...
10.	MARINČIČ Igor	041 / 505 – 014		MORiS , uniforme, našitki SLO, pokrivala, položajne oznake, odlikovanja
11.	MORAVEC Slavko	041 / 407 - 651		Našitki SLO, kovanci, položajne oznake, značke, odlikovanja, medalje, uniforme, pokrivala, noži, bajoneti, sablje, orožje,...
12.	OŠTIR Franc	031 / 267 - 322		Našitki SLO, tuji, pokrivala
13.	PISNIK Jože	041 / 877 – 888		Našitki SLO, kovanci, polož. oznake,
14.	SCHEICHER Matevž	041 / 267 – 735	zmajevasekira@yahoo.com	Našitki, kovanci, medalje, odlikovanja, pol. oznake, uniforme, pokrivala,...
15.	SIMONČIČ Gortan	01/724 –25 - 04	gortan@siol.net	Našitki SLO, tuji, Pokrivala, fotografije, knjige, , značke , zemljevidi, polož. oznake, odlikovanja, kovanci,.....
16.	TURK Jože	041 / 288 – 956		Našitki, uniforme, pokrivala in ostala oprema, ki sodi k vojski, policiji, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci,...
17.	TUŠAR Ivan	041 / 889 – 743		Našitki SLO, kovanci, položajne oznake, značke, odlikovanja, medalje
18.	VEZOVIŠEK Iztok	041 / 638 - 702		Našitki , policija, uniforme, pokrivala, položajne oznake, značke, odlikovanja, kovanci, orožje,.....
19.	VIDMAR Aleš	041 / 518 – 987	hoyal1@volja.net	Našitki SLO
20.	ZADNIKAR Janez	041 / 507 - 381		Našitki SLO, gasilci, tuji, policija, bankovci, kovanci, značke , tel. kartice,...

Vsi zgoraj navedeni člani ZZVIS so za leto 2002 plačali članarino, toda še enkrat prosimo zaradi lažjega dela v prihodnje, da posamezni zbiralci naredijo prispevke in jih pošljejo na Email, zzvis@email.si , dolfe.slo@email.si ali dolfe@volja.net ali naslov predsednika. Kajti več, ko boste sami hoteli objaviti bolj bogato glasilo bomo imeli. Se pravi vsebina glasila je odvisna tudi od vas.

Hvala

Upravni odbor ZZVIS

**NASLOVI NOVIH
ZBIRATELJEV**

MOČNIK Mitja

Hum 62 a, 5211 Vojsko

041 / 382 - 399

zbira :

- Uniforme, pokrivala,.....
- Odlikovanja,medalje,značke,.
- Militarija 1991, Soška fronta,
- Knjige,karte,časopise,....

PRAH Dušan

Krška vas 40 a, 8262 Krška vas

041 / 385 - 752

zbira :

- Našitki, insigniji,.....
- Uniforme, pokrivala,.....
- Odlikovanja,medalje,značke,.....
- Kovanci, položajne oznake,....

PROŠNJA !!!

ŠE NA KONCU GLASILA PONOVRNO PROŠNJA ZA SODELOVANJE V 3 ŠT. NAŠEGA GLASILA, KAJTI BREZ TVOJEGA SODELOVANJA BO NASLEDNJA ŠTEVILKA **ZBIRALCA** POD VPRAŠAJEM. SEVEDA PA BO OB OBJAVI TVOJE ZBIRKE ALI PODOBNO TUDI BOLJ PESTRA VSEBINA KAR PA JE TUDI CILJ VSEH NAS.

H V A L A !!!

**PREDSEDNIK ZDRUŽENJA
ZZVI SLOVENIJA**

O B V E S T I L O

**ZA MOREBITNE SLOVNIČNE NAPAKE IN NAPAKE V TEKSTU SE VNAPREJ
OPRAVIČUJEMO SAJ TEKSTI NISO BILI LEKTORIRANI.**

HVALA ZA RAZUMEVANJE !!!

**PREDSEDNIK MARTIN L.
ZZVI SLOVENIJA**

Glasilo ZZVIS » ZBIRALEC št.2 « je bilo izdelano v 50 izvodih.

Uredil : Martin LESKOVAR

Tisk : BIROGRAFIKA BORI d.o.o. , Ljubljana

September 2002